

Oversikt innkomne innspel til handlingsdel til klimaplan og tiltaksplan mot plast og marin forureining 2019-2022

Nr	Frå	Tema	Oppsummert	Kommentar
1	Inge Håkonsholm	Tiltaksplan mot plast	Tiltak: Hindre utslepp av plast og anna avfall frå byggeplassar m.m. (+ verfta). Metode for måloppnåing: Det må kome krav om gode nok løysingar for sikring av avfall og presenningar etc på byggeplassar. Om slike krav allereie er på plass må metode for måloppnåing justerast. Kanskje er det kontroll som må til, eller haldningsendring og informasjon. Kva kan gjerast for å ansvarleggjere firma som forureinar? Det må vere enklare å førebygge at avfall havnar på avveggar enn at frivillige skal bruke tid på å rydde denne type avfall. Tiltak: Hindre utslepp av mikroplast som kjem i kloakkutslepp. Går ut i frå at reinseanlegget på Halseneset langt i frå siler ut mikroplast på ein god nok måte. Metode for måloppnåing: Forbetre filtrering av kommunens reinseanlegg. Informasjon om kva som er årsak til mikroplast i kloakken slik at husstandar og bedrifter kan redusere kjeldene til mikroplast i kloakken. Informasjon og haldningskampanjer om at avløpet ikkje er ei bossbøtte der ein kan kvitte seg med uønska stoff. Kommentar til klimaplan: Begrepet "fornybar energi" er brukt fleire stadar. Pass på at begrepet blir brukt rett i planen. Elektrisk energi frå vasskraft, som vi er sjølvforsynte med i Noreg, er fornybar energi. Vassboren fjernvarme er fint, men om det erstattar fornybar energi frå bl.a. elektrisk energi, blir det ikkje meir "fornybar energi". Redusere forbruket er god medisin for betre klima. Punkt III "Avfall og forbruk" har plass til fleire tiltak som kan redusere privat forbruk.	Har lagt inn punkt om avfall frå byggeplassar. Kommunen har 14 større slamavskiljarar som reinseanlegg. Desse tek ikkje mikroplast. Silanlegget har spalteopning 1 mm – noko mindre er neppe aktuelt. Då vert både kapasitet og vedlikehald sterkt redusert. I punktet om informasjon/kommunikasjon har vi spesifisert om plast i kloakken. Er einige i bruken av begrepet "fornybar energi" og har tatt ein gjennomgang på det. Ønskjer å halde tiltaksplanen kort og realistisk. Legg difor ikkje inn fleire tiltak under avfall og forbruk.
2	Ungdomsrådet	Tiltaksplan mot plast	Ungdomsrådet ynskjer at det blir auka fokus på kjeldesortering i offentlege bygg. Ungdomsrådet ynskjer fleire søppelbøtter utandørs, og i tilknytning til alle turveggar. Desse bør vere mest muleg sikra mot at fugl og andre dyr kan drage ut av søppelbøttene. Granulat frå kunstgrasbaner på avvege er eit problem som vi bør jobbe meir med å stoppe. For å få auka fokus og kompetanse på ulike tiltak, ynskjer ungdomsrådet at det vert arrangert ein informasjonsdag/gjenbruksdag på skulane, og gjerne fleire arrangement med fokus på klima.	Har omformulert punkt 10 til å gjelde kjeldesortering, ikkje berre plast. Tek til vitande at det er ønske om fleire søppelbøtter utandørs, men meiner det er bra dekning på søppelbøtter ved turveggar. Med fleire søppelbøtter rundt om vert det meir opphoping av søppel når desse vert fulle. Vil difor ikkje ha for mange bøtter, då kapasitet på henting er eit omsyn som må takast med i vurderinga. Informasjonsdag på skulane er vidareformdla til leiar for oppvekst, men vert ikkje tatt inn i planen.
3	Teknisk utval, Levekårsutvalet, Fellesrådet for eldre og menneske med nedsett funksjonsevne	Tiltaksplan mot plast	Utvala vil gi honnør til arbeidsgruppa og støttar forslaget til tiltaksplan mot plast- og marin forureining. Utvala vil oppmode om at det vert organisert krinsvise ryddekomitear, og frivillige aksjonsgrupper. Det bør også vurderast å innføre ei panteordning for innsamla plast og liknande. Informasjon og haldningsskapande arbeid må få større merksemd. Det bør utplasserast avfallsdunkar på strategiske plassar rundt om i kommunen.	Har lagt inn organisering av krinsvise ryddekomitear. Panteordning for innsamla plast vil bli kostbart. Kan vurderast ved neste rullering dersom det vert sett av pengar i budsjettet. Informasjon og haldningsskapande arbeid ligg i punkt 4 i tiltaksplanen og er eit punkt som SSR jobbar mykje med. Tek til vitande at det er ønske om fleire søppelbøtter utandørs, men meiner det er bra dekning på søppelbøtter ved turveggar. Med fleire søppelbøtter rundt om vert det meir opphoping av søppel når desse vert fulle. Vil difor ikkje ha for mange bøtter, då kapasitet på henting er eit omsyn som må takast med i vurderinga.
4	Statens vegvesen		Har ingen merknadar til saka.	Ok
5	Kystverket	Tiltaksplan mot plast	Kystverket er gjennom denne høyringa gjort vitande om Ulstein sine planar på marin forureining og klima, og dei syner gode intensjonar og gode tiltak. Marin «forureining» inneheld mange problemstillingar med fleire forskrifter og mynde involvert. Ulstein sin «Tiltaksplan mot plast- og marin forureining» omhandlar hovudsakeleg forureining og bør då kanskje heller nemnast som «Tiltaksplan mot plast- og marin forureining» for ikkje å vere misvisande. Kystverket finn elles ikkje særskilt å merke eller å tilføye til planane.	Blir tatt til følgje.

6	Fiskeridirektoratet	Tiltaksplan mot plast	<p>Etter vår vurdering er disse tiltakene/aktivitetene i tiltaksplanen mot plast- og marin forurensing 2019-2022 samlet sett et svært godt utgangspunkt i dette viktige arbeidet. Ønsker å fremheve og kommentere noen av disse. Nr. 3: Gir erfaringsvis god effekt, spesielt lokalt, og bidrar også til viktig bevisstgjøring av problemet med forsøpling generelt. Et meget godt tiltak som både bør styrkes og videreføres. Å benytte Skjærgårdstjenesten der en kan, vil kunne øke effektiviteten og den positive effekten av slike tiltak. Nr. 4: Svært viktig tiltak. Viktig å ha fokus på området, og skape en bevisstgjøring som kan medvirke til forbedring og endring, samt skape forståelse for hvilke konsekvenser marin forsøpling kan ha for miljøet og livet i havet. Gjennom informasjon og opplæring bidrar man til bevisstgjøring, som igjen vil kunne redusere forsøplingen i årene som kommer. Nr. 5: Dette ser vi på som et viktig tiltak. Antallet kunstgressbaner har økt kraftig i Norge de siste 15 årene, og på disse spres det hvert år flere tonn granulater i form av små gummibiter. Tydelige regler og krav, oppfølging, samt rutiner og tiltak/utstyr for å redusere spredning av gummigranulat er derfor viktig. Nr. 6 og nr. 7: Samfunnet må endre bruken av blant annet plast og andre «engangsartikler» som medfører forurensing og/eller er til skade for naturen. Der det finnes gode alternativer bør politikere gjøre sitt til at alternativene blir tatt i bruk. Det kan da for eksempel medføre at produkter med forurensende plast og engangsgriller begrenses og/eller forbys. Nr. 8: Vi vurderer dette som et godt og effektivt tiltak. Generelt er gode avfalls løsninger i alle havner i kommunene viktig, som spesielt de yrkesmessige/kommersielle fartøy benytter. Nr. 9: Dette vil være et godt tiltak. Avfallshåndtering generelt er den sentrale brikken i arbeidet mot marin forsøpling. Gode løsninger for innsamling og gjenvinning av avfall er en forutsetning for en god måloppnåelse på området. Å være bevisst på at også søppel fra ulike fritidsaktiviteter og fritidsbåter er en kilde til marin forsøpling er positivt, og slike tiltak på området vil medføre gevinst. Nr. 11: Tiltaket vil også gjelde sandfangkummer, renseanlegg, etc. og avfallet der. Generelt vil kartlegging av kilder til mikroplast og marin forsøpling være nødvendig for å få kunnskap om hvor det er mest effektivt å sette inn ressurser og tiltak for å forbedre forholdene. Det er formålstjenelig dersom arbeidet med tiltaksplanen bidrar til at det blir gjort et grundig arbeid med tanke på gjennomgang og beskrivelse av avfallssystemet og håndteringen av dette i kommunen, og også av kommunens hovedplan for avløp. Generelt bør en hovedplan for avløp blant annet inneha en god tilstands- og situasjonsbeskrivelse av resipienter og avløpsanlegg med miljømål, overordnede målsettinger, og prioritering av tiltak i handlingsplan. Andre aktuelle tiltak mot marin forsøpling kan være å identifisere historiske og eventuelt ulovlige deponi eller søppelfyllinger ved sjø eller vassdrag. Spesielt der slike kan være utsatt for erosjon. Fokus på kommunens hovedplan for avløp for på best mulig måte kunne forhindre at avfall inkludert mikroplast slippes ut sammen med avløpsvann og overvann til det marine miljøet vil også kunne være et bidrag. Likeså kan lokalt baserte tiltak som for eksempel kampanjer som «adopter en strand eller et fjærområde» gi god lokal effekt. Ved at frivillige grupper får særlig ansvar og en form for «eierinteresser» for en strand eller et fjære-/kystområde vil man kunne oppnå flere positive gevinster utover ansvaret for å holde områdene rene og i god stand. Kommunene kan også informere om Miljødirektoratets tilskuddsordning til tiltak mot marin forsøpling, og etablere lokale støtteordninger for gjennomføring av mindre ryddeprosjekt rettet mot lag og organisasjoner.</p>	Tek innspillet til vitande.
7	Mathias Tafjord	Tiltaksplan mot plast	<p>Ulstein kommune bør få ein portal for å melde i frå om kvar det er mykje plast i naturen eller innsamla plast. For eksempel eit skjema som kan fyllast ut med informasjon ang. kvar avfall er, når det ev. blei samla og eit anslag for kor mykje det er. Dette vil gjere det lettare for folk flest å ta kontakt og melde frå om avfall, samt for kommunen å karlegge kvar det er behov for ein ryddeaksjon eller liknande. Langs turstiar bør det også vere moglegheit for å kaste frå seg større mengder søppel og ev. få plastposar til å plukke søppel. Ofte er det store mengder og tunge ting som ikkje går i vanlege søppelposar, og dermed trengst container eller liknande.</p>	<p>Portal for innmelding ligg i punkt 2 i tiltaksplanen. Tek med oss vidare dei andre innspela om korleis denne kan utformast. Tek til vitande at det er ønskje om fleire søppelbøtter utandørs, men meiner det er bra dekning på søppelbøtter ved turveggar. Med fleire søppelbøtter rundt om vert det meir opphoping av søppel når desse vert fulle. Vil difor ikkje ha for mange bøtter, då kapasitet på henting er eit omsyn som må takast med i vurderinga. Bruk av container fører til at det vert kasta søppel i den som eigentleg skulle vore levert til SSR.</p>

8	Ulstein fjernvarme	Klimaplanen	<p>Klima- og energiplan som opphavelg er frå planperioden 2011-2014 har ikkje vorte revidert. Ulstein fjernvarme meiner ein burde gå lengre i å få revidert heile planen slik den var meir oppdatert og i tråd med dagens situasjon og samfunn. Det er sjølvsagt flott at ein får på plass ny og revidert handlingsdel for perioden 2019-2022, men vi skulle ynskje sterkare ambisjonar og klarare planverk. Rett nok gjeld den planen ein har, men her er heilt klart nye moment og fokusområde som har kome til sidan 2011. Vi håper det vert teke tak i meir fullstendig revisjon etter kvart. Dei har foreslått ti nye tiltak som innarbeidast i plan. I tillegg føreslår dei at "Landbruk" vert utvida til å heite "Landbruk og marin", samt at det vert tilført nytt overordna punkt "Administrasjon". Dei ti tiltaka er: Stasjonær energi punkt 1. Ved sal av kommunale tomtefelt skal det setjast krav om: 1. Tilknytning til Ulstein fjernvarme der det er naturleg med tanke på plassering i nærleik av fjernvarmenettet eller framtidig utbyggingsområde for fjernvarme. 2. All energi til tappevatn og tomoppvarming skal vere energifleksibel (vassboren) og produserast med høg fornybar faktor. 3. Varmepumpe skal ha kuldemedie med låg GWP-faktor, maks 750 eller under. 4. Der det er naudsynt eller leggast til rette med kjøling, og utbygginga er i nærleiken av fjernvarmenettet skal det leggast opp til fri-kjøling frå fjernvarmenettet. Stasjonær energi punkt 2. Regjeringen har i "GRANAVOLDENPLATTFORMEN" gitt sterke signal om at det vil innførast forbod mot bruk av mineralolje til bruk av byggtørk og byggvarme på byggeplassar frå 2022. Kommunen ynskjer at det unngås bruk av fossile energikilder ved byggeplassar i kommunen. Både til byggtørk, byggvarme og anleggsmaskiner. Stasjonær energi - internt i kommuneorganisasjonen punkt 1. Ved innkjøp av varmepumper skal det veljast varmepumpe med kuldemedie som har låg GWP-faktor, maks 750 eller under. Punkt 2. Ved nybygging skal det: 1. Gjennomførast intern vurdering av klima- og energikrav som kan stillast ved utbygginga. 3. Sette krav til utleppsfri byggtørking og byggvarme i byggeperioden. 3. Der det er naturleg å knyte seg til Ulstein fjernvarme skal dette prioriterast, og Ulstein fjernvarme skal takast med på råd/dialog i tidleg fase. 4. Der det er naudsynt med kjøling og utbygginga er i nærleiken av fjernvarmenettet skal det leggast opp til fri-kjøling frå fjernvarmenettet. Punkt 3. Utarbeide retningslinjer med omsyn til klima- og energi. Dette vere seg materialbruk, klimavenlege byggeplassar, oppvarminsmetodar, val av lyskjelder med meir. Ref. "Granavoldenplattformen". Punkt 4. Ulsteinvik barneskule konverterast frå rein elektrisk oppvarming til vassboren energifleksibel fornybar. Transport punkt 1. Etablere bilhotell med el.bil. Alle tilsette i kommunen og kommunalt eigde selskap skal kunne nytte bilen. Punkt 2. Vurdere løpande søknadar til klimatiltak - klimasats. Landbruk og marin punkt 1. Vurdere moglegheiter til tilskot frå Miljødir. om opprydding i strandsoner. Må fylgje med løpande nye moglegheiter. Punkt 2. Vurdere moglegheiter via Hold Norge Rent. Moglegheiter for tilskot til inndekning av utgifter. Administrasjon punkt 1. Det skal opprettast Klima- og miljøforum for å halde fokus på emnet og skape tverrfagleg forståing og kunnskap internt og på tvers av kommuneorg. Forumet skal i starten bestå av: Kommunal miljørådgjevar, UEKF, Ulstein fjernvarme, SSR. Punkt 2. Løpande vurdering av klimasøknadar-klimasats.</p>	<p>Stasjonær energi I: Punkt nr. 1.1 er tatt inn. Punkt 1.2 og 1.3 blir for detaljert i forhold til ein kommunal overordna plan. Pkt. 1.4 er tatt inn. Pkt. 2 har avgrensa effekt. Nasjonalt forbod er på trappene, så ein ser det ikkje som naudsynt å ta med. Stasjonær energi II: Utbygging av kommunale bygg – Punkta under stasjonær energi vil også gjelde for kommunale bygg. Pkt. om Ulsteinvik barneskule – vil bli tilrettelagt for fjernvarme på nyedelen. Vil også kunne vurdere eksisterande, men det er kostbart. Ikkje naudsynt som punkt i klimaplanen, då det er eit enkeltprosjekt. Tilskot bør søkjast om. Punkt om transport: Bilhotell med El-bil er tatt inn. Klima- og miljøforum er tatt inn.</p>
9	Møre og Romsdal fylkeskommune	Tiltaksplan mot plast	<p>Meiner det ville ha vore ein fordel om kommunen reviderte tekstdelen av planen samtidig med dette arbeidet. Dei har følgjande innspel til handlingsdelen: 1. Kommunen bør legge opp til at informasjonen dei får meldt inn vert rapportert i ryddeportalen til Hold Norge Rent jf. pkt. 2. 2. Kommunen bør jobbe med å få ei oversikt over lokale initiativ i kommunen og koordinere desse. Det er også viktig at kommunen samarbeider med t.d. Fylkesmannen og Kystverket, som er tildelt ei rolle frå staten når det kjem til marint avfall. Sunnmøre friluftsråd/Skjærgårdstjenesten er også ein viktig samarbeidspartnar for kommunen. 3. Kommunen bør ha ein tanke om korleis handtere søppel på rasteplassar knytt til kommunal veg, jf. pkt. 9. I denne samanheng bør kommunen også legge planar for tømmeffrekvens og utforming på søppelbøttene. 4. Kommunen kan vurdere eit forbod mot sal av heliumsballongar på kommunal grunn. 5. Kommunen bør identifisere moglegheiter for å inkludere reglar for handtering av avfall ved utsending av kommunale løyve/tilsegn. 6. Kommunen bør identifisere moglegheiter for å sette reglar og forskrifter for kommunale anskaffingar som reduserer avfallsmengda ved t.d. bygging/vedlikehald av kommunal eigedom. 7. Kommunen bør ha planar for handtering av avløps- og overflatevatn som hindrar at avfall fer på sjøen. 8. kommunen bør ha planar for korleis handtere ulovleg dumping av avfall, og korleis innbyggerane kan varsle om dette på ein enkel måte. 9. Kommunen kan vurdere ein temadag om avfall og avfallshandtering i barnehage/skule ein gong i året. Generelt ser vi også at det er fokus mot å forby eingongsbestikk i plast, utan at dei skriv noko om kva dei er tenkt å erstatte dette med. Her er det viktig at dei ikkje endar opp mer noko som vil ha større miljøavtrykk enn plastbestikket.</p>	<p>Pkt. 1 - Tek til vitande om innmelding til Hold Norge rent. Det er aktuelt når det vert gjennomført organiserte ryddeaksjonar. Pkt. 2 - Har tatt inn i planen i forhold til å organisere krinsvise ryddeaksjonar. Innspel om samarbeid vert tatt med vidare då kommunen ønskjer dette, men ser det ikkje som naudsynt å ta det inn i planen. Kommunen har ikkje rasteplassar langs kommunal veg, men vi noterer oss ynskjet i fall det blir etablert. UK har allereie forbod mot sal av heliumsballongar på kommunal grunn. Punkt 5 - Tatt inn i pkt. 7 i planen. Pkt. 7 - Kommunen har nyleg rullert hovudplan for avløp. Lite fokus på forsøpling i den planen. Pkt. 8 - Ligg i punkt 2 i planen. Pkt. 9 - Er vidareformidla til oppvekstsjef som vil vurdere moglegheitene. Tek inn spesifisering av punkt 7 i forhold til at plastbestikk ikkje vert erstatta med noko som gir større miljøavtrykk.</p>
10	Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Klimaplanen	<p>Dei meiner kommunen skulle ha revidert heile planen og ikkje berre handlingsdelen. Det er kome nye statlege planretningslinjer. Eigen rettleiar for klimatilpassing kjem i løpet av 2019. Del I 2 Påverke og legge til rette for energi- og miljøvenleg nybygging: Skal ein lykkast med å få miljøvennlege nybygg må ein utvide fokus til ikkje berre å gjelde energieffektivisering. Då må ein også ha ei mål om å bruke miljøvennlege byggematerial. Det bør vere eit mål at bygg som kommunen investerer i, skal vere miljøvennlege. Det er fullt mogleg å redusere klimagassutslepp frå bygg med 50 % samanlikna med kva som ser krav om gjennom TEK10 og TEK17. Dette bør vere ein ambisjon. I eksisterande handlingsplan var det også eit mål å støtte opp om grønne næringar. Dette bør vidareførast. Det offentlege har ein særleg rolle som innkjøpar, og kan med sin etterspurnad og forvaltning av felles ressursar vere ein pådrivar til å skape grønne næringar, blant anna gjennom innovative offentlege innkjøp. Del III Avfall og forbruk: I den ekisterande handlingsplanen var det eit punkt 4. om Miljøkrav i anbods- og innkjøpsprosessar. Dette er eit viktig krav som no er gitt låg prioritet. Vi meiner dette bør prioriterast høgare og vidareførast til den nye handlingsplanen for kommunen.</p>	<p>Offentleg innkjøp vert godt i varetatt gjennom eksisterande avtale. Tek inn under kategori II, punkt 1 om miljøvennlege bygg.</p>
11	Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Tiltaksplan mot plast	<p>Det er svært positivt at Ulstein kommune lagar ein tiltaksplan mot plast- og marin forsøpling. Som koordinator for det regionale samarbeidet ønsker vi eit samarbeid med kommunen på området. Tiltak nr. 8 handlar om å hindre mikroplast frå verft og småbåthamner. Kommunen har eit ansvar for å lage oversikt over hamner i eigen kommune og utarbeide felles avfallsplan for småbåthamner. Tiltak nr. 7 i plana går på at kommunen ikkje skal kjøpe eingongsbestikk. Kommunen kan vurdere om dette også bør gjelde andre eingongsartiklar enn berre bestikk, og om det skal vere noko skildnad på artiklar i plast og eingongsartiklar i anna materiale. Tiltak som ikkje er tatt inn i planen, men som bør vurderast er område etter forureiningslova der kommunen er mynde. Det er fleire områder kommunen kan gjere mykje ved å sette inn ekstra innsats og ressursar innan eige ansvarsområde. Dette gjeld mellom anna arbeid med kloakkutslepp og forsøpling. Tiltak som å revidere hovudplan for avløp og lage eigen plan for opprydding i forsøpling kan gje gode resultat for å hindre marin forsøpling.</p>	<p>Vi er positive til eit samarbeid. Tek inn i punkt 8 om å etablere avfallsplaner for hamner. Punkt 7 - formuleringa er endra. Hovudplan for avløp blei rullert i 2018. Ønskjer å halde tiltaksplanen kort og konsis. Tek difor ikkje inn at vi skal lage fleire planar. Dette kan heller vurderast i arbeidet med kommunens planstrategi.</p>